

HOE TE HANDELEN BIJ INCIDENTEN MET WOLVEN

COMPACTE SAMENVATTING VAN HET 'PROTOCOL EN
HANDELINGSPERSPECTIEF BIJ INCIDENTEN MET WOLVEN EN
GOUDJAKHALZEN' EN 'HANDREIKING COMMUNICATIE BIJ (DREIGENDE)
INCIDENTEN MET WOLVEN'

Samengesteld voor gemeenten in Overijssel

Versie 1.0

19 maart 2026

Dit handelingsprotocol is afgestemd met de handelingsrichtlijnen van het 'Interprovinciaal Wolvenplan 2025', het 'protocol en handelingsperspectief bij incidenten met wolven en goudjakhalzen' en de 'handreiking communicatie bij (dreigende) incidenten met wolven'. Bij relevante wetwijzigingen kan een herziening noodzakelijk zijn.

Voor vragen

**Met betrekking tot dit compacte handelingsprotocol:*

- [REDACTED], communicatieadviseur provincie Overijssel:
[+31 6 [REDACTED]]
- [REDACTED], ecooloog soortenbeleid provincie Overijssel:
[+31 6 [REDACTED]]

**Over wolf algemeen*

- [REDACTED], wolvenconsulent van de provincie Overijssel:
[+31 6 [REDACTED]]

**VOOR EEN VOLLEDIG OVERZICHT MET TELEFOONNUMMERS ZIE
BIJLAGE 1**

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Doel.....	4
Wettelijk kader (kort)	4
Hoe handelen per situatie.....	5
Belboom per situatie	6
communicatie	7
Incidentencommunicatieteam	7
Coördinatie en werkwijze team	7
Voorbeeld Checklist incidentcommunicatie – 7 stappen.....	8
Bijlage 1. telefoonnummers	9
Bijlage 2. voorbeeldteksten en kernboodschappen	10
Voorbeeldtekst WOLF Gezien.....	10
voorbeeldtekst wolvenleefgebied	11
kernboodschap	12
Bijlage 3. Hoe te handelen per situatie	13
geen acuut gevaar (dreiging of schade)	13
direct acuut gevaar	13
Aanrijding of vondst dode/gewonde wolf	14
Bijlage 4. protocol en handelingsperspectief bij incidenten met wolven en goudjakhalzen	15
Bijlage 5. Handreiking Communicatie bij (dreigende) incidenten met wolven	16

INLEIDING

DOEL

Dit compacte document bundelt het 'protocol en handelingsperspectief bij incidenten met wolven en goudjakhalzen' (BIJLAGE 4) met de methodiek van de 'Handreiking Communicatie bij (dreigende) incidenten met wolven' (BIJLAGE 5). Deze documenten zijn nog altijd vigerend, voor specifiekere instructies, uitleg en achtergrondinformatie zie:

- ⌘ **'protocol en handelingsperspectief bij incidenten met wolven en goudjakhalzen' (BIJLAGE 4)**
- ⌘ **'Handreiking Communicatie bij (dreigende) incidenten met wolven' (BIJLAGE 5).**

Dit document is bedoeld als praktische en direct toepasbare leidraad voor gemeenten zodra zij meldingen ontvangen over een incident. Het ondersteunt gemeenten bij het bepalen van de juiste acties en verantwoordelijkheden vanaf het eerste moment. Het document volgt het stappenplan van incidentcommunicatie en koppelt iedere stap aan concrete handelingsopties, bevoegdheden en contactlijnen. Hierdoor weten gemeenten precies wat zij moeten doen, wanneer, door wie, en met welke partners.

Onderdeel hiervan is het vormen van een incidentencommunicatieteam. Dit team is vooraf vastgesteld en kan indien nodig per situatie uitgebreid worden (zie [Incidentencommunicatieteam](#)).

WETTELIJK KADER (KORT)

- ⌘ **Habitatrichtlijn & Omgevingswet:** ingrijpen bij wolven (verstoren, vangen, verplaatsen of doden) is vergunningplichtig via provincie, behalve bij acute veiligheidssituaties.
- ⌘ **Gemeentewet (art. 175/176):** noodbevel/-verordening bij ernstige dreiging voor openbare orde/veiligheid; altijd minste ingrijpende maatregel kiezen (subsidiariteit/proportionaliteit).
- ⌘ **Politiewet (art. 7):** politie mag bij acuut gevaar geweld gebruiken.

HOE HANDELEN PER SITUATIE

Er zijn grofweg drie situaties te onderscheiden:

1. Geen acuut gevaar (dreiging of schade)

In deze situatie is een wolf waargenomen, maar vormt deze geen acute bedreiging voor mens of dier. Monitoring en registratie zijn voldoende; actieve interventie is niet nodig.

2. Direct acuut gevaar

Er is sprake van acuut dreigend en gevaarlijk gedrag van een wolf richting mensen of dieren. De wolf vertoont bijvoorbeeld opvallend brutaal of agressief gedrag zoals het benaderen van mensen of bebouwing op zeer korte afstand. Actie is meteen noodzakelijk om schade of gevaar te voorkomen.

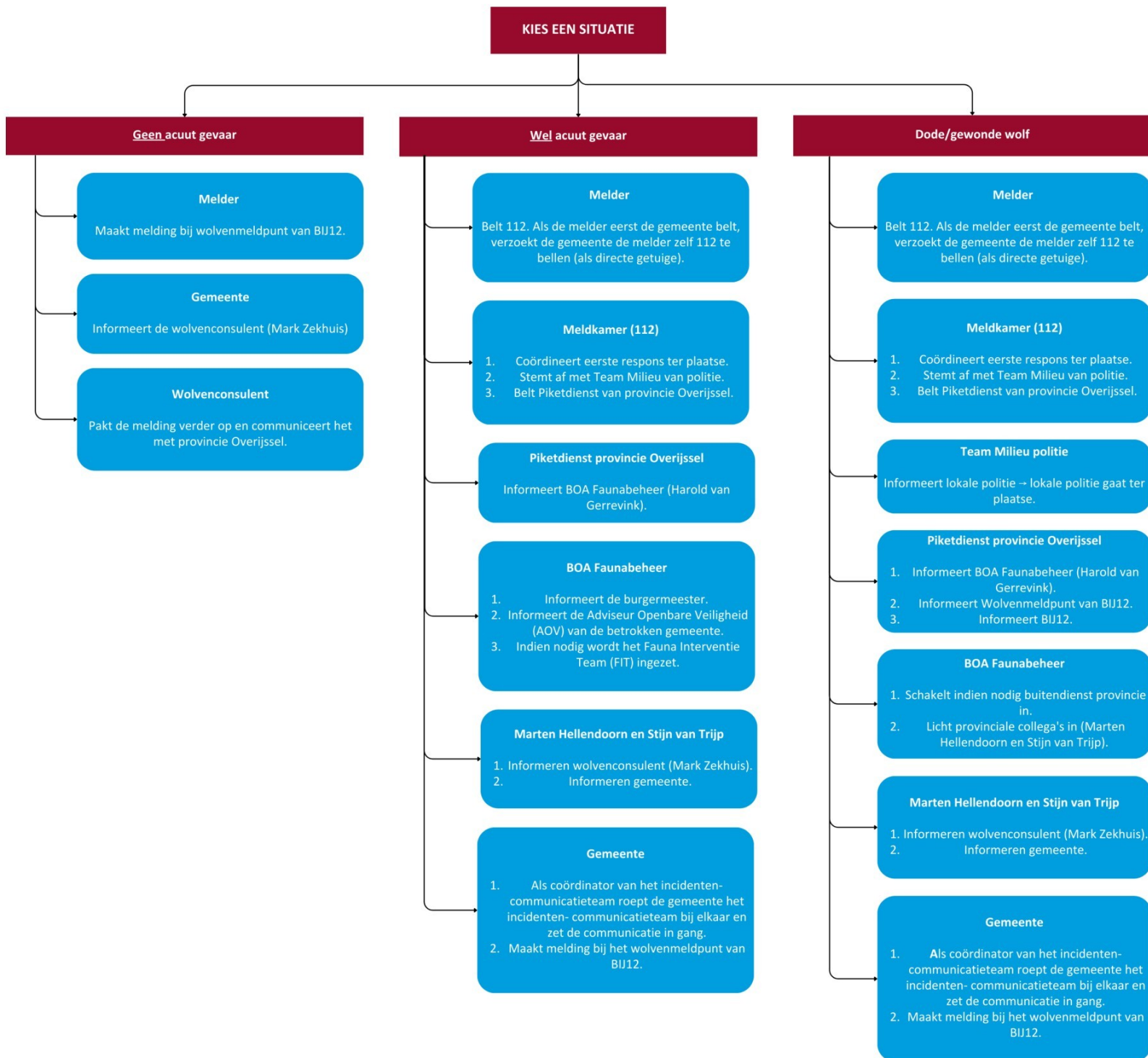
3. Aanrijding of vondst dode/gewonde wolf

Hierbij gaat het om situaties waarin een wolf is aangereden, dood is aangetroffen of levend maar gewond wordt gevonden.

Voor elke situatie wordt hieronder in een 'belboom' grafisch weergegeven welke stappen genomen moeten worden en door wie. Voor een omschrijving per situatie zie BIJLAGE 3. Voor het volledige handelingsprotocol zie BIJLAGE 4. In alle gevallen geldt dat de veiligheid van mens en dier zoveel mogelijk moet worden gewaarborgd. Daarnaast moet altijd een melding worden gedaan bij het Wolvenmeldpunt ([Wolvenmeldpunt](#)) van BIJ12.

VOOR EEN VOLLEDIG OVERZICHT MET TELEFOONNUMMERS ZIE BIJLAGE 1

BELBOOM PER SITUATIE

COMMUNICATIE

INCIDENTENCOMMUNICATIETEAM

De verantwoordelijkheid voor communicatie bij incidenten ligt alleen bij de partijen die maatregelen nemen vóór, tijdens of na een incident. Voor communicatie bij incidenten met wolven wordt een 'incidentcommunicatieteam (Overijssel)' opgericht. Dit team bestaat uit een vertegenwoordiger van de betrokken gemeente (tevens coördinator, zie Coördinatie en werkwijze team), vertegenwoordigers van de provincie Overijssel en de wolvenconsulent van de provincie Overijssel. Dit team kan afhankelijk van de situatie aangevuld worden met relevante partijen zoals bedrijven, landgoederen, TBO's, etc.

Functie	Naam en [telefoonnummer]
Vertegenwoordiger(s) betrokken gemeente
Vertegenwoordigers van de provincie Overijssel	[redacted] J [+31 6 [redacted] J] en [redacted] J [+31 6 [redacted] J]
Wolvenconsulent van de provincie Overijssel	[redacted] J [+31 6 [redacted] J]
<i>Afhankelijk van situatie (TBO's, bedrijven, etc.)</i>

COÖRDINATIE EN WERKWIJZE TEAM

Het is belangrijk een coördinator aan te stellen. De desbetreffende gemeente brengt het incidentencommunicatieteam samen en coördineert de incidentcommunicatie. Het team werkt compact en online waar mogelijk. Mandaat: ieder 'praat waarover hij gaat'. Houd de afstemming licht en eenduidig.

De belangrijkste uitgangspunten zijn:

1. Snel, feitelijk, eenduidig; erken emoties.
2. Scheid incidentcommunicatie van politiek debat.
3. Kies geloofwaardige afzender (gemeente/terreinbeheerder/provincie/boswachter)
☞ centrale coördinatie blijft bij desbetreffende gemeente.

Voor voorbeeldteksten en kernboodschappen (voor bijvoorbeeld flyers of posters) zie BIJLAGE 2. Ontwerpen zijn ook verkrijgbaar als 'Adobe InDesign' bestand bij de provincie Overijssel.

VOORBEELD CHECKLIST INCIDENTCOMMUNICATIE – 7 STAPPEN

1. Informeer het incidentcommunicatieteam
 - Standaard: wolvenconsulent [redacted] + gemeente + provincie [redacted] en [redacted]
 - Aanvullend: afhankelijk van situaties (TBO, bedrijven, etc.)
 - Betreffende gemeente is coördinator.
 - Houd team klein; spreek mandaat en werkwijze af.
2. Breng het incident in kaart
 - Feiten + fabels; (in)directe gevolgen voor mensen, dieren en omgeving.
 - Start omgevingsanalyse: wat leeft er, bij wie, met welke emotie?
 - Werk met scenario's en vragenlijst (wat weten we / wat nog niet).
3. Breng het speelveld in kaart
 - Bevoegde gezagen en betrokken partijen (gemeente, TBO, provincie, politie/OM, BIJ12).
 - Wie neemt maatregelen (voor, tijdens, na)? Wie beantwoordt welke vragen?
4. Bepaal de doelgroepen
 - Gebruik de 'getroffenencirkel': direct getroffen – betrokken – breed publiek
☺ werk van binnen naar buiten.
5. Stel doelen en strategie vast
 - Vier doelen: gevolgen beperken, onrust verminderen, (samen)redzaamheid versterken, vertrouwen versterken.
 - Strategie: informatie + handelingsperspectief + duiding.
6. Kies de juiste middelen
 - Mix van middelen passend bij doelgroep en urgentie (website, socials, bijeenkomsten, borden ter plekke).
 - Boegbeeld(en) waar nodig; kies juiste afzender.
7. Bepaal de boodschap
 - Volgorde: we know – we do – we care – we'll be back.
 - Blijf communiseren, ook als nog niet alles bekend is.

BIJLAGE 1. TELEFOONNUMMERS

Organisatie	Functie/Naam	Telefoon
Politie		
	Alarmnummer/meldkamer	112
	Team Milieu	088 – 66 17 252
Provincie Overijssel		
	Piketdienst	038 – 499 88 99
	BOA-faunabeheer – coördinator [redacted]	+31 6 [redacted]
	BOA-faunabeheer – plaatsvervanger [redacted]	+31 6 [redacted]
	Communicatieadviseur [redacted]	+31 6 [redacted]
	Ecoloog Soortenbeleid [redacted]	+31 6 [redacted]
	Ecoloog Soortenbeleid [redacted]	+31 6 [redacted]
Veiligheidsregio's		
	IJsselland	088 – 119 70 00
	Twente	088 – 256 78 00
Wolvenconsulent	[redacted]	+31 6 [redacted]
BIJ12	BIJ12	085 – 486 22 22

BIJLAGE 2. VOORBEELDTEKSTEN EN KERNBOODSCHAPPEN

VOORBEELDTEKST WOLF GEZIEN

In deze omgeving is een wolf gezien.

Advies:

- *Houd afstand van de wolf, liefst meer dan 100 meter*
- *Blijf op wandelpaden, fietspaden en wegen*
- *Ren niet weg, neem langzaam afstand, spreek luid en maak gebaren*
- *Houd uw hond kort aangelijnd*
- *Loop de wolf niet achterna*
- *Voer de wolf niet en laat geen etensresten achter*

Wolf of wolvenspoor gezien?

Geef uw melding zo snel als mogelijk door via www.bij12.nl/wolvenmeldpunt (QR code)

Vragen? Bel het landelijke informatiepunt Wolven: 0800 1212

- www.landelijkinformatiepuntwolven.nl
- gemeente
- www.overijssel.nl/wolf

Acuut gevaar

- *bel 112*

VOORBEELDTEKST WOLVENLEEFGEBIED

HIER LEEFT EEN WOLF

Welkom op (naam wandelgebied/gemeente/...) In dit gebied leven wolven.

Adviezen aan bezoekers

- Wees waakzaam
- Ga hier niet met een hond wandelen, ook niet aangelijnd
- Houd kinderen in het zicht en binnen bereik van een volwassene
- Ga in groepsverband en blijf op de paden
- Wees extra alert met hardlopen, paardrijden of mountainbiken, dit kan het achtervolgingsinstinct van wolven stimuleren
- Voorkom onverwachte situaties waarvan wolven kunnen schrikken, zoals verstoppertje spelen
- Komt een wolf te dichtbij? Neem langzaam afstand, spreek luid en maak grote gebaren
- Voer of lok de wolf niet en loop de wolf niet achterna

Wolf of wolvenspoor gezien?

Geef uw melding zo snel als mogelijk door via www.bij12.nl/wolvenmeldpunt (QR code plaatsen!)

Vragen? Bel het landelijke Informatiepunt Wolven: 0800-1212

- www.landelijkinformatiepuntwolven.nl
- Website gemeente
- www.overijssel.nl/wolf

Acuut gevaar?

- Bel 112 bij spoedgevallen. Bijvoorbeeld wanneer een wolf bijt of agressief gedrag vertoont

KERNBOODSCHAP

De wolf is terug in Nederland. In Drenthe, Gelderland en Utrecht hebben de dieren zich gevestigd. In Overijssel is de wolf nu nog een voorbijganger.

De aanwezigheid van wolven roept vragen op en veroorzaakt onrust. Wij begrijpen dat goed.

De wolf is een beschermde diersoort. Dit is een Europese afspraak. Dat betekent dat we het dier, ook de wolven die overlast geven, niet mogen opjagen, vangen of doden.

Op dit moment moeten we accepteren dat de wolven er zijn en moeten we leren om er mee samen te leven.

Samenleven met wolven is mogelijk wanneer wij ons bewust zijn van ons eigen gedrag en weten wat we moeten doen wanneer we wolven tegenkomen. En maatregelen nemen om onze dieren te beschermen tegen aanvallen.

Met goede en feitelijke informatie, advisering over het nemen van preventieve maatregelen en het beschikbaar stellen van subsidies vergroten we met elkaar de veiligheid voor mensen en (huis)dieren.

BIJLAGE 3. HOE TE HANDELEN PER SITUATIE

GEEN ACUUT GEVAAR (DREIGING OF SCHADE)

Melder meldt bij het wolvenmeldpunt van BIJ12 en de gemeente informeert de wolvenconsulent. De wolvenconsulent zal de melding verder oppakken communiceren met de provincie.

DIRECT ACUUT GEVAAR

1. **Direct 112 bellen**

Bij acuut gevaar direct 112 bellen. De politie coördineert vervolgens de eerste respons ter plaatse. Zij stemt direct af met het Team Milieu en met de provincie, waarbij specifiek de BOA faunabeheer wordt betrokken. Op deze manier wordt zowel de veiligheid van de omgeving als de verdere beoordeling van de situatie geborgd.

2. **Bestuurlijke informatievoorziening en mogelijke noodbevoegdheden**

Vervolgens informeert de provincie de burgemeester en de AOV (Adviseur Openbare Veiligheid) over de situatie. Afhankelijk van de ernst, de locatie en het potentiële risico wordt beoordeeld of het noodzakelijk is om een noodbevel of noodverordening af te kondigen. Bij deze afweging wordt zorgvuldig gekeken naar de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

3. **Inzet van provinciale deskundigheid mogelijke maatregelen**

De provincie kan, wanneer de situatie daarom vraagt, het Fauna Interventie Team (FIT) inzetten. De mogelijke maatregelen worden daarbij stapsgewijs opgebouwd, afhankelijk van de ernst van het gedrag van de wolf en de veiligheidssituatie. De volgorde hierbij is: eerst verjagen, indien nodig vangen, verdoven of verplaatsen en uitsluitend als laatste en uiterste redmiddel: het doden van het dier. Deze escalatieladder waarborgt dat er steeds wordt gekozen voor de minst ingrijpende maatregel die nog effectief is. Let op! Voor het vangen, verdoven, verplaatsen of doden van het dier is een maatwerkvoorschrift nodig. De aansturing van het handelen ter plekke verloopt altijd via politie en BOA-faunabeheer van de provincie.

4. **Communicatie**

Publiekscommunicatie (en eventueel perscontact) vindt pas plaats zodra de situatie volledig onder controle is, zodat toeschouwers geen risico lopen, de rust niet wordt verstoord en hulpverleners hun werk ongestoord kunnen doen. De coördinatie van de communicatie is handen van de betreffende gemeente. De coördinator roept het incidenten communicatieteam bij elkaar en zet de communicatie in gang.

5. Melden bij wolvenmeldpunt

De gemeente maakt een melding bij het wolvenmeldpunt van BIJ12.

AANRIJDING OF VONDST DODE/GEWONDE WOLF

1. Direct 112 bellen

In beide gevallen direct 112 bellen. Als de melder als eerst de gemeente belt, verzoekt de gemeente de melder zelf 112 te bellen (als directe getuige). Dit gebeurt omdat er sprake kan zijn van risico op agressie, paniekgedrag of andere onvoorspelbare reacties van het dier.

2. Actie door de Meldkamer

Na de melding neemt de meldkamer de volgende stappen:

- a. Inschakelen Politie Milieuteam via 088 – 66 17 252.
- b. Het Politie Milieuteam waarschuwt vervolgens de lokale politie, die ter plaatse gaat om de situatie in te schatten en om de omgeving veilig te stellen.

3. Inschakelen provinciale piketdienst

Vervolgens belt de meldkamer de Piketdienst van de provincie via 038 – 499 88 99.

De piketdienst schakelt direct de BOA-faunabeheer (coördinator) in via 06 – 22 69 42 43.

4. Afzetten en beveiligen van de omgeving

Indien de buitendienst van de provincie aanwezig is wordt het gebied afgezet, worden omstanders op afstand gehouden en wordt de situatie stabiel gemaakt totdat bevoegde experts aanwezig zijn. De aansturing van het handelen ter plekke verloopt altijd via politie en BOA-faunabeheer van de provincie.

6. Communicatie

Publiekscommunicatie (en eventueel perscontact) vindt pas plaats zodra de situatie volledig onder controle is, zodat toeschouwers geen risico lopen, de rust niet wordt verstoord en hulpverleners hun werk ongestoord kunnen doen. De coördinatie van de communicatie is handen van de betreffende gemeente. De coördinator roept het incidenten communicatieteam bij elkaar en zet de communicatie in gang.

5. Meldingen aan landelijke organisaties

Bij een dode of gewonde wolf informeert de piketdienst aansluitend het Wolvenmeldpunt, en BIJ12 zodat de registratie, administratieve afhandeling en opvolging correct kunnen verlopen.

BIJLAGE 4. PROTOCOL EN HANDELINGSPERSPECTIEF BIJ INCIDENTEN MET WOLVEN EN GOUDJAKHALZEN

Handelingsprotocol Wolf Provincie Overijssel_sept2025.pdf

BIJLAGE 5. HANDREIKING COMMUNICATIE BIJ (DREIGENDE) INCIDENTEN MET WOLVEN

Handreiking incidentcommunicatie wolven 2.0.pdf

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen